საქართ. მემარცხენე სოც.-ფედერალისტთა რევოლიუციო პარტია

მთავარ კომიტეტის ორგანო

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“
თვიურად ღირს 25,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება 30,000 მ.;
კანტორა ღიაა დილის 8—2 საათამდე.
რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი დამფუძნებელი კრების ქ. № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 1000 მან.

91

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ოთხშაბათი, დეკემბრის 7
1921 წ.

ამხ. მუშებს და წითელ-არმიელებს!

ტფილისის საბჭო თქვენი ძალა-უფლების ორგანოა, ის მშრომელთა კლასის ბატონობის სიმაგრეა! საქართველოში პირველად ტფილისში ამეტყველდება მუშათა კლასი თავისი საკუთარი ენით! იქ არ უნდა გაისმას არც ერთი ხმა მუშათა კლასის და საქართველოს წინააღმდეგ!

მუშებო და წითელ-არმიელებო! უარუყავით ეროვნული ჯურის კაცობამია შოვინისტები და აირჩიეთ საქ. მემარცხენე სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლიუციო პარტიის კანდიდატები, რომლებიც მედგრად დაიცავენ მშრომელი ხალხის კლასობრივ და ეროვნულ ინტერესებს!

განცხადება

სახელმწიფო დეწესებულებებში მოსამსახურეთა ეკონომიური საზოგადოების (ყოფილი ოფიცერთა ეკონომიურ საზოგადოება) ზედამხედველი კომიტეტი ამით აცხადებს საზოგადოების წევრთა საყურადღებოთ, რომ დეკემბრის 17-ს 1921 წელს შაბათს, საღამოს ხუთ საათზედ თვით ეკონომიურ საზოგადოების შენობაში კირკის ქუჩა № 7 დანიშნულია საზოგადოების რწმუნებულთა ყრილობა.

გასარჩევია შემდეგი კითხვები:

1) 1919 და 1920 წლის ანგარიშების განხილვა და დამტკიცება.
2) 1921 წლის გამგეობის მოქმედების მიმოხილვა.
3) ნარკომპროდის წინადადების თანახმად საზოგადოების ლიკვიდაცია.
4) მიმდინარე საკითხები.

თუ 17 დეკემბერს საკმაო რიცხვი რწმუნებულებისა არ გამოცხადდა. შემდეგი კრება დაინიშნება 18 დეკემბერს ზემო-აღნიშნულ შენობაში დილის 9 საათზე და კანონიერად ჩაითვლება რამდენი წევრიც არ უნდა დაესწროს.

არჩევნების წესი:

1) ყრილობას ესწრებიან ძველი რწმუნებულები.
2) სადაც ძველი რწმუნებულები არ არიან ირჩევა ახალი.
3) ათი წევრი ირჩევს ერთს რწმუნებულს.
4) რწმუნებულების არჩევის დროს დგება ოქმი, რომელშიდაც, იწერება წევრების სახელი და გვარი წიგნაკის ნომერი, თუ რომელიმე დაწესებულებაში ათი წევრი არ ირიცხება ის უერთდება მეორე დაწესებულებას.
5) თვითეულ სამხედრო ნაწილში, სადაც მოიპოვებიან წევრები არჩევნები ხდება საერთო წესით.
6) წევრნი, რომლებიც სამსახურში არ არიან იყრიან თავს საზოგადოების შენობაში 14 დეკემბერს, საღამოს ხუთ საათზე რწმუნებულების ასარჩევათ.

ზედამხედველი კომიტეტი.

5 დეკემბერი 1921 წ.

ხელოვნების სასახლე

სერგიევის ქუჩა № 13.
ხუთშაბათს, დეკემბრის 8-ს.
სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭო გამართავს
მორიგ მესამე ლიტერატურულ

ხუთშაბათს,

კოწია გამხახურდია
წარმოსთქვამს სიტყვას

„თომას მანი“

დასასრულ წაიკითხავს ადგილებს თომას მანის რომანიდან
„სიკვდილი ვენეციაში“.
დასაწყისი საღამოს 6 საათზე.
დასწრება შეუძლია ყველას, შესვლა უფასოა. 135

ხუთშაბათს, დეკემბრის 8 მოხდება საზეიმო გახსნა პოეტების და მწერალთა კლუბის „ქიმერიონი“-ს

სიტყვებს იტყვიან

პაოლო იაშვილი და ტიციან ტაბიძე

„კოფეს სტილი“, „პოეზია და ბოგემა“.
საუკეთესო არტისტები ოპერის, დრამის, ბალეტის შეასრულებენ განსაკუთრებულ პროგრამას, პოეტები წაიკითხავენ ახალ ლექსებს, იქნება ლექსების გამოფენა.
დღისით და დამით დაუკრავს ორკესტრი.
მაგიდებზე ჩაწერა მიიღება იქვე, როსთაველის პროსპექტი № 21.
134

ორშაბათს, დეკემბრის 12-ს გამოვა ყოველ კვირეული „ცისფერი ყანწების“ პოეტების გაზეთი

„ბარრიკადი“

პოეზია, ესტეტიკა, პოლიტიკა.

რედაქტორი: ტიციან ტაბიძე.
მისამართი: როსთაველის პროსპექტი № 24, ტელ. 7—99.

ტფილისის არჩევნებისათვის

საქართველოს ქალაქოსანი დედა ქალაქი ტფილისი ამ ჟამად დიდი აქტიურობის პროცესში არის ჩაბმული. ჩვენს ქალაქს მრავალი არჩევნები გადაუტანია, მრავალჯერ ყოფილა ტფილისის მოქალაქენი აქტიურად ჩაბმულნი საარჩევნო კომპანიებში, მაგრამ არც ერთი წარსული არჩევნები არ მოითხოვდა იმდენ პოლიტიკურ ტაქტსა და დაკვირვებულს მოქმედებას, როგორც დღევანდელი არჩევნები. დღეს ხდება რევოლუციური მობილიზაცია და სახელმწიფოებრივ ფორმებში განმტკიცება ჩვენი მშრომელი დემოკრატიის სურვილებისა და ნებისყოფის. დღეს ჩვენი მშრომელი ხალხი უნდა გახდეს ნამდვილი პატრონ-ბატონი და მმართველი საქართველოს გულის—ტფილისის. დღეს უნდა გახდეს საქართველოს პროლეტარიატი და სოციალისტური დემოკრატია ნამდვილ გამბატონებულ, სახელმწიფოებრივ კლასად და ამ გვარად ცალკე პოლიტიკურ ჯგუფების ბატონობამ ადგილი უნდა დაუთმოს მთლიანი კლასის ბატონობას. დღეს უნდა მოხდეს ჩვენში შექმნილ არანორმალურ მდგომარეობის გამოსწორება, გაჯანსაღება და მთელი ჩვენი ცხოვრების მოწესრიგების საქმე შრომის წიაღში აღზრდილმა და გაკაჟებულმა ხელებმა უნდა აიღოს.

მაგრამ ტფილისის არჩევნებში მხოლოდ ერთი მნიშვნელოვანი რგოლია იმ დიდი კომპანიისა, რომელიც წინ უდევს ჩვენს პროლეტარიატს ჩასატარებლად. ტფილისის არჩევნებიდან ჩვენ უნდა გადავიდეთ მთელი საქართველოს საბჭოთა არჩევნებზე და ამ გზით ჩვენი სახელმწიფოს ძალა უფლება მთელი ჩვენი მშრომელი ხალხის ხელში უნდა მოვაქციოთ. ეს მოითხოვს დიდა და ენერგიულს მუშაობას, დაკვირვებული მოქმედებასა და მიზანშეწონილ მზადებას.

ამიტომ ტფილისმა ტონი და შინაარსი უნდა მისცეს სრულიად საქართველოს საბჭოთა არჩევნებს.

ტფილისი ტვინია მთელი საქართველოსათვის. ის მიმზიდველი ცენტრია, სადაც თავს იყრის საქართველოს სოციოცხლო ელემენტები. აქედან ეფინება ელექტროხის სიძლიერითა და სიჩქარით ახალი აზრი და სალი სიტყვა მთელს საქართველოს. აქ ეუმავდეა საქართველოს სოციალური და პოლიტიკური აყვავებისათვის მიზანშეწონილი გეგმები. აქედანვე ვითარდება საქართველოს ყოველ მივიამდილ კუთხეშიაც კი ეროვნული შემოქმედებაა ენერგიული გამომჟღავნება.

ტფილისი გულია საქართველოსი, მრავალ-ფეროვან არტერიებით შეერთებული ყოველს ჩვენს კუთხესთან, ყოველს ჩვენს პროვინციასთან. საქართველო ტფილისით სუნთქავს და ტფილისით სცოცხლობს.

ეს ჩვენი არსებობის დიდი ცენტრი, დღეს დიდი არჩევნების ფერხულში ჩაბმული და ხვალინდელმა დღემ უნდა ახაროს მთელს საქართველოს, რომ რა პირობებიც არ უნდა შეიქმნეს, როგორი პოლიტ კური კონუსტიტუციაც არ უნდა შემოიხაზოს ჩვენს ირგვლივ, ტფილისი მაინც საქართველოს ცენტრია, ძისი სული და გული, რომ საქართველოს დედა-ქალაქის ბედი, მისი აწყმო და მომავალი საქართველოსავე შრომის შვილებს უპყრიათ ხელთ და ისინი ტფილისში ბატონობის უფლებას არ მისცემენ ვილაც გადამთიელებსა და მოხეტიალე ელემენტებს.

ეს უნდა გიგოს ტფილისის მშრომელმა ამომრჩევლებმა; ან უნდა შეიგნოს, რომ მთელი საქართველო დაინტერესებულია მისი მოქმედებით; ამიტომ ტფილისის პროლეტარიატს მართებს პოლიტიკური სიმწიფის გამოჩენა და პირველი ახიშვნელოვანი გამოცდის შესაფერისად დაჭერა.

ჩვენს ირგვლივ ძალიან პირობები არის შექმნილი. ჩვენი მდგომარეობა მოითხოვს, რომ ყოველი ჩვენ მიერ გადადგმული ნაბიჯი მრავალ მხრივ იყოს აწონილ დაწონილი და პოლიტიკურად განსვრეტილი.

მეტი პოლიტიკური ტაქტისა და დაკვირვების გამოჩენა, ეი რა მართებს ტფილისის მშრომელ დემოკრატიას.

ხ. დევნი.

ჩვენი იდეოლოგია.

ყოველ პოლიტიკურ პარტიას—განსაზღვრული პოლიტიკური მიზნები ახასიათებს, ყოველი პოლიტიკური პარტია განსაკუთრებული მაგალითია. სოციალური ცხოვრების მოვლენაი. პოლიტიკურ-კოლოსიური საქმიანობა, სახელმწიფოებრივი წყობილება და კოოპერატიული თუ პროფესიული კავშირებიც კი პოლიტიკური პარტიის ძიერ განხილული უნდა იყოს ამ თვალიანი და უმთავრესი ძიზანის მიხედვით, რაც შეადგენს პარტიის არსებობის შესაბამ.

თანამედროვე ოდესულ მდგომარეობა, თანამედროვე ძალები ეკონომიკა ძალების კონცეპტს წარმოადგენს. ასეთ პირობებში მით უფრო საჭიროა პარტიამ თავისი ძიზანი ხალხად და გამკვეთ დასახოს და ამ საბრალოთ მიუდგეს იგი საერთაშორისო ძალთა სრბოლას, საერთაშორისო პოლიტიკის ბეკემონთა მიმართებას.

როგორია ის მიზანი რომელსაც ისახავს ჩვენი მხედველობა თავის არსებობის შინაარსად! როგორია ის იდეალი, რაც შეადგენს ჩვენი მხედველობის ალფას და ომეგას?

პირველი სიტყვა, რომელიც საქ. სოც. ფედ. სარ. პარტიამ წარმოსთქვა იყო სიტყვა საქართველო და სოციალიზმი. ჩვენი სახელწოდება ეროვნული სოციალისტის სახელწოდებაა, ეს თავის თავად აშკარად და ცხადად ჰხდიან ჩვენს ადგილს პარტიათა შორის. ეს ადგილი განსაკუთრებული ადგილია, იგი ძოფენილია ეკლითა და ნარით, მაგრამ ჩაგრული ერისა და ჩაგრული კლასისათვის ბრძოლა უსპეტაკესი და უმშვენიერესია თავის მტკივნეულ პროცესშიაც კი.

ჩვენი მიზანი უფრო დიდია, ვიდრე საერთოდ სოციალისტთა მიზანი. სოციალიზმი ფორმაა ერის არსებობის განსაზღვრულ ისტორიულ პერიოდში, ის, როგორც კაპიტალიზმი იყო ფორმა ერის არსებობის, მისი შინაური ცხოვრების. ერი თავის თავად მარადიულ დირებულების ატრიბუტთა მატარებელია. მისი არსებობა სამყაროს ცვალებადობამი ფერს იცვლის. მისი ინდივიდუალობა იცვლება, მაგრამ იგი არ ჰქრება. თავისებურობა ერისა, ერის სულიერი კულტურა გამოხატავს ერის ფსიქოლოგიას, მის ხასიათს.

ანტროპოლოგიამ საინტერესო ფაქტები აღმოაჩინა შესახებ იმისა, რომ მოდგმა, რასა, ხალხი ძრავალ საუკუნეთა განმავლობაში ინარჩუნებს კანის, თმის და თვალის ფერს. აგრეთვე თავის ქალის ფორმასა და ზოცულობას. ამის წყალობით არქეოლოგიური კვლევა საშუალება ეძლევა გამოარკვიოს თავის ქალის ზოცულობითა და ფორმით, თუ რომელ ძოდგმის, რასის წარმომადგენელია ესა თუ ის ხალხი.

ბიბლიოს მოწმობით, 19 საუკ. ფრანგი, იმ თვისებებით ერის დაჯილდოვებული, ატარებდა გალი რასაც ცეზარის დროს.

ოესანი ადნიშნავს, რომ სლავიანური ძოდგმის წყაროვილია წარმეა და ადეალიზმი.

პროფ. სიკორსკი გვეუბნება, რომ ოუსის შეაოკებედეა საეთოაშორისო გამოფენებზე გახიარეა გაოეგანი ფორმის სილამაზით და ბინაგანი ფსიქოლოგიური თვისების სიძლავრით. იგი დასძენს, ოოა ოუსის ფსიქოლოგიის ძიოეული ფაქტორია წარმეა ძოთხოვნილებაა. ეთი სიტყვით ეს, ოოგორც ბ ლიან ეთეულ ოქა გახსაკუთოეული სული, ოაც გამოხატავ ძის კულტუოაში. კულტუოა ერის სულის საოკეა, ძისი გადაძლა ეოვლ ბოოვი.

ამიტომ, როდესაც ჩვენ ძივეძებთ სოციალ-პოლიტიკური ბრძოლის ასპაოზედ, ჩვენ ეთა ეუბოითაც ოო გვავიეუდეა, ოომ ჩვენი ძი

, ჩვენი უალესი იდეალი შეაოო დიდი, ეფეოო ძაოალეული, ეიდოეა ხალ სოციალისტთა ბინა, ეთი იდეალი. სოციალიზმი გვინდა ერის საკეთილდეოდ, ერეოვნული კულტეოის აეკვეეია ბაზად. სოციალიზმა ოგკალეული პირობაა ერის ალოოვიზაციისა, ძისი პოტენციალი ენერგიის ეოველძხოვა გადაძლის, გაფეოო ვის.

საქართველოს პროოალეთა სოციალიზმი გადასვლის მიზან-შეწონილად, ოაციონალეეოდ. საქართველოს პროოალეტის პოლიტიკური და ეკონომიური

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მხარე აუცილებლად ჩვენდა სასურველად გადაწყდება მომავალში მაინც, მაგრამ ჩვენთვის საქართველოს პრობლემა, კვლავ პრობლემად დარჩება. ეს პრობლემა მარადიულობის ელფერს ატარებს ჩვენთვის ისე და იმდენად, როგორ და რამდენადაც თვით საქართველოს მარადისობა ჩვენი აზროვნობის იდეფიქსია, ჩვენი შემოქმედების ქვაკუთხედია.

დღეს, როდესაც გიგანტი ძალები ურთიერთ შებმიან, როდესაც არ რჩება თავისუფალი ოაზისი „საკუთარი გზის სვლისა", ჩვენი უშინდესი მოვალეობაა გამონახვა იმ ძალის, რომელიც თავის მიზანში და ბრძოლის პროცესშიაც ჩაგრულს ერს უმეგობრდება, მის ინტერესს იცავს.

რამდენათ საქართველოს საკუთარი რესურსები სუსტია მისივე პრობლემის საკუთარი ძალით გადაჭრისათვის, და რამდენადაც თანამედროვე პოლეტიკური საკითხები საერთაშორისო პოლიტიკის მიმართებით იჭრება, იმდენად მეტი სიფრთხილე და მეტი ანალიზის სიღრმე მართებს ჩვენს ქვეყანას ამა თუ იმ პოლიტიკის წარმოების დროს.

ჩვენთვის, როგორც ეროვნულ-სოციალისტური პარტიისათვის ორი რამ არის სავალდებულო—საქართველოს თავისუფლებისა და მუშათა კლასის გამარჯვებისათვის—ბრძოლა ამ უმთავრესი დებულების საზრისით, როდესაც უდგებით მსოფლიოში არსებულ ძალთა შეფასებას, მათ განხილვას ჩვენ მივმართავთ ისტორიას, სოციალურ მეცნიერებას პოლიტიკურ ნაბიჯების გადადგმისწინ და ყოველივე ეს გვეუბნება, რომ კაპიტალისტური სამყარო მთელი თავისი ისტორიით, ტრადიციით, ლოგიკით ანტიპოდია ერთა და მშრომელთა თავისუფლებისა. მაშასადამე ერის ბედს ვერ მივანდობთ მას, ვისი იმანენტური ბუნება ერის უფლებათა გაქარწყლებას მოითხოვს. მშრომელთა ინტერესებს ვერ ჩავაბარებთ მას, ვინც მშრომელთა ექსპლოატაციით, მისი ფიზიკური და სულიერი ენერგიის ყაჩაღობით არსებობს.

ამიტომ ჩვენ ვეძებთ სხვა ძალას, სხვა მიმართულებას, რომელიც ჩვენს თეორიას, ჩვენს მიზნებს უკავშირდება.

ასეთი ძალა არის რევოლიუცია.

მაგრამ რევოლიუციის პროცესში მრავალი ელემენტები მოქმედობენ. ისტორიამ იცის არა ერთი და ორი მოძრაობა დიდი მიზნებით, ბრწყინვალე ლოზუნგებით და მახინჯი პრაქტიკით, მიუდებელი პოლიტიკით.

ამიტომ ჩვენ უნდა ყებრძოლოთ, როგორც შავ სამოსელში გახვეულ რეაქციას, ისე წითელ მანტიაში მორთულ კონტრ-რევოლიუციონერებს.

ჩვენ გვინდა რევოლიუცია არა ერის უფლებათა შემბორკველი, არამედ მისი უზრუნველმყოფელი, არა მშრომელთა დამჩაგვრელი, არამედ მისი განმათავისუფლებელი.

რევოლიუციის მშვენიერება მის თეორიასა და პრაქტიკის ჰარმონიულ ურთიერთობაშია, მის ლოზუნგებსა და პოლიტიკის შეთანხმებაშია. ვინც ამ გზას სისწორით არ მიჰყვება იგი ობიექტიურად რევოლიუციას დალატობს, იგი კონტრ-რევოლიუციის საქმეს აკეთებს.

ჩვენ ერთი წუთით არ უნდა ავარიდოთ თვალი ჩვენს პოლიტიკურ სარბიელზე მომქმედ ძალებს და მათ შეცდომებს. ყოველი დეფექტი ანდნიშნული უნდა იქნეს საქმის სასარგებლოდ. მშენებლობის პროცესი ბევრ დაუძლეველ დაბრკოლებებთან არის დაკავშირებული. ყოველივე ეს საერთო ძალით უნდა იქნეს ძლეული.

ყოველი შეცდომა ქართველი ერის ხარჯზე ნაზღაურდება და ამიტომ არც ერთი შეცდომა არ უნდა იქნეს დაშვებული, პლატონის აზრით იდეალური სახელმწიფოდან პოლეტები უნდა გადადგნათ, ჩვენი აზრით საქართველოს სახელმწიფოებრივი ცხოვრებისაგან ყოველგვარი შეცდომები უნდა განვდევნოთ.

ყოველ ჩვენს ნაბიჯში, ყოველ ჩვენს სიტყვაში ნათლად და აშკარად უნდა სჩანდეს ერის და ხოციალიზმის სამსახური. ჩვენი შემოქმედების იდეალი, ჩვენი მოდვაწეობის ფოკუსი, ვენი აზროვნების იდეფიქსი ამ ორი ცნების გარშემო უნდა ტრიალებდეს. ეროვნული თავისუფლება უნდა განვამტკიცოთ, როგორც საშუალება სოციალიზმისათვის ბრძოლისა, სოციალიზმი უნდა მივიდოთ, როგორც საშუალება ეროვნული ინდივიდუალობის განმტკიცებისა.

სერ. ამაღლობელი.

ანტანტის კაპიტალიზმის აღსასრული

თანამედროვე რევოლიუციას ეროვნულ და სოციალ მომენტების განსაბიერებაა. სწორედ ამიტომაც არის რუსეთის რევოლიუცია დიდი მოძრაობა და საერთაშორისო მასშტაბით მნიშვნელოვანი. ყოველი სიტ სოციალისტური გარდატეხა ეროვნულ პრობლემის და ეკონომიურ კითხვის გადაწყვეტით ხასიათდება. რამდენად რევოლიუცია აკმაყოფილებს სოციალ-პოლიტიკურ პრობლემებს, იმდენად გაბრუნველყოფილი ხდება მისი გამარჯვების აუცილებლობა. ბოლშევიკების გამოსვლა 18 წ. ოქტომბერში და ძალა ძალა-უფლების შენარჩუნება—განმტკიცებისა ყოველგვარ დადებით შედეგებს მოკლებული დარჩებოდა, ბოლშევიკური ლოზუნგი მიწის სოციალიზაციისა და ერთა ფედერაციის, ეროვნულ თავისუფლების სინამდვილეში გატარების ლოზუნგი რომ არ ყოფილიყო. ეროვნული მომენტი მნიშვნელოვან, პირველხარისხოვან როლს თამაშობს რუსეთის რევოლიუციაში და რევოლიუციის ბედი, ბუნებრივად, ეროვნულ მოტივებზეა დამოკიდებული. დღეს რუსეთში ანტიეროვნული მოძრაობის დაწყება იგივე იქნება, რაც რეაქციის გათამამება, რუსეთის ვრცელ ტერიტორიაზე, აშკარად გამეფება კონტრ-რევოლიუციის და მშრომელთა კლასის თავისუფლებისათვის ბრძოლის სამუდამოდ დასამარება. ამიტომ რევოლიუცია დაინტერესებულია ჩაგრულ ერების სულისკვეთებით, ტენდენციებით, სამართლიან მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებით. ეროვნული კითხვა რევოლიუციისათვის „ტაქტიკისა და სტრატეგიის" კითხვა კი არ არის, არამედ—სიცოცხლის, ბრძოლის, პრინციპის.

მაგრამ ამაეე დროს ყოველი ერის ეროვნულ თავისუფლების რეალიზაცია მეტიდროთ, ორგანიულად გადაჯაჭვულია რევოლიუციის გამარჯვების საქმესთან რევოლიუციის დამარცხება ეროვნულ მიდრეკილებათა მოსპობის სინონიმია. ერი და რევოლიუცია განუყოფელია, სინთეტიური, ჰარმონიულ მიმართებაში მყოფი მოვლენებია. რამდენად დაცულია რევოლიუციის გამარჯვების პირობა, იმდენად უზრუნველყოფილია აგრეთვე ნაციონალ რესპუბლიკების არსებობის შანსები. ამიტომ ეროვნული ინტერესები მოითხოვს რევოლიუციის გაღრმავება—განვითარებას და კონტრ-რევოლიუციასთან ბრძოლაში აქტიურ მონაწილეობის მიღებას. ეროვნულ თავისუფლების მაძიებელი ერი არ დარჩება რევოლიუციურ რიგების გარეშე, იგი აუცილებლად რევოლიუციონურ ფერხულში უნდა იქნას გაბმული.

საქართველო სდგას რევოლიუციის ნიადაგზე. მისი იმედი რევოლიუციის ბედზეა დამყარებული. რუსეთში საბჭოთა სისტემის და მშრომელთა კლასის დიქტატურის დამხობა, გამეფება სტოლიპინების, მილიუკოვების, გინდ ჩხეიძე წერეთლების ტიპის ხალხისა,—ყოველ მეს გარეშეა,—მომასწავებელია ჩვენი ეროვნული არსებობის, ეროვნულ თავისუფლების მოსპობის, რუსეთის „მთლიან ფრონტის"—უხეშ ცენტრალიზმის შექმნისა და გამაგრების.

რევოლიუციას აქვს ოთხი წლის ისტორია, ბრძოლის პრაქტიკა, გამოცდილება. ოთხი წელია რუსეთი პირისპირ უდგას ანტანტას, ევროპის კაპიტალიზმს, „ძალევამოსილ" ბურჟუაზიას, მაგრამ დღესაც არაა საკითხი საბოლოოთ გამორკვეული, ჯერ არ მომხდარა გადამწყვეტი შეტაკება. ცხადია, „მშვიდობიანობის ეპოქ." დიდხანს არ გაგრძელდება და, დღეს თუ არა ხვალ მაინც, წარსდგება მსოფლიო ახალ მოვლენების წინაშე: დამარცხდება კაპიტალიზმი—რეაქცია. გაიმარჯვებს სოციალიზმი—რევოლიუცია? ეი საბედისწერო ამოცანა, რომლის დადებითად გადაწყვეტას ეურდნობა ჩვენი ეროვნული თავისუფლების საკითხი.

რა მდგომარეობაშია რევოლიუცია ეკონომიური თვალსაზრისით?

ოთხმოცდაათიან წლებიდან დაწყებული ევროპიულ ომამდე რუსეთის მსოფლიო ბაზარზე საგულისხმო ადგილი ეკირა 1875 წელს რუსეთში უცხოეთიდან საქონლის შემოტანა 149,104,000 მანეთით ადემატებოდა გატანას. ეს ის დრო იყო, როდესაც რუსეთის სოციალი სტრუქტურა სავსებით არ იყო გამიჯნული ძველი, ფეოდალური ხასიათის წარმოებიდამ. ბატონყმობის მოსპობამ რუსეთის ცხოვრება დააყენა ახალ ლიანდაგზე და გზა გაუხსნა ბურჟუაზიულ წარმოების განვითარებას. თანამედროვე საუკუნის დაწყებამდე დასავლეთ ევროპის კაპიტალის გავლენას განიცდიდა რუსეთის ეკონომიკა წარმოების ყოველ დარგში. მაგრამ XX ს. პირველ წლებიდან რუსეთის კაპიტალი სრულებით თავისუფლდება დას. ევროპის, განსაკუთრებით—გერმანიის კაპიტალიზმის მუხრუჭისაგან და ხდება ეკონომიურ სფეროში „დამოუკიდებელი" სახელმწიფო. ოფიციალი სტატისტიკური ცნობა გვეუბნება შემდეგს: *)

	1314.	1902—6 წ. წ.	1907—11 წ. წ.	1912 წ.
		რუსეთის შემოტანა		
	გერმანიიდან	243,5	397,3	532
	ინგლისიდან	103,5	134,4	142,1
	ჰოლანდიიდან	—	—	—
	შეერთ. შტატ.	50,8	37,9	87,4
	საფრანგ.	27,2	46,6	56,4

	1314.	1902—6 წ.	1907—11 წ.	1912 წ.
		გადატანა:		
	გერმანიაში	142,2	367,6	453,8
	ინგლისში	262,5	278,1	327
	ჰოლანდიაში	107,7	156,2	154
	შეერთ. შტ.	—	—	—
	საფრანგეთში	66,8	82,3	98,2

როგორც ვხედავთ, გერმანიისა და შეერთებულ შტატების გარდა, რუსეთს ყველგან მეტი ნაწარმოები შეჰქონდა და გამოჰქონდა კი ნაკლები. რუსეთი სასოფლო მეურნეობის ქვეყანაა და ცხადია, უცხოეთში უმეტესად მისი სამეურნეო ნაწარმოები სადდებოდა. ომამდე ექსპორტი მეტი იყო იმპორტზე: *)

პურის	402	მილ. მანეთით.
ფეტვის	328	„ „
შვრიასი	110	„ „
სიმინდის	81	„ „
კვერცხის	189	„ „

თუ სამეურნეთ ნაწარმოებს რუსეთი არ საჭიროებდა, პირიქით, მუდამ გაჰქონდა კიდეც უცხოეთის ბაზარზე, სამაგიეროთ, როგორც; შედარებით, დას. ევროპასთან ჩამორჩენილი ქვეყანა ინდუსტრიულ დარგში, რუსეთი საჭიროებდა ისეთ საგნებს, რომელიც აუცილებელი იყო და მეტად საჭირო მის ეკონომიურ ცხოვრების შემდეგი განვითარებისათვის იმპორტი მეტი იყო ექსპორტზე:

ქვანახშირის	100	მილ. მარკით
მანქანების	300	„ „
ქიმიადის	203	„ „
მატყლის	89	„ „

ასეთი იყო ზოგადი სურათი რუსეთის ეკონომიური ევოლიუციისა ომსა და რევოლიუციამდე. 1918 წლიდან რუსეთი აშკარად დადგა ეკონომიურად დაშლის გზაზე. თუ მონარქიული რუსეთი მსოფლიო ბაზარზე პირველობის პრეტენზიას აცხადებდა, ახლა იგი თვითონ ხდება საბაზრო მოედანდ. ამის მთავარი მიზეზი, ევროპიულ ომს რომ თავი დავანებოთ, განსაკუთრებით სამოქალაქო ბრძოლებში უნდა ვეძიოთ. რუსეთის მშრომელთა კლასს ოთხი წლის განმავლობაში განუწყვეტელი შეტაკება უხდებოდა რეაქციონურ ბრბოებთან, იგი არა ერთ და ორ ფრონტზე,—საკმაოთ ძლიერ ფრონტზე,—აწარმოებდა სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლას. „სამხედრო კომუნიზმმა" ჩაყლაპა ქვეყნის სიმდიდრე, ვამოაცალა გლეხს უკანასკნელი პურის ნატეხი, უკანასკნელი საცმელი. მშვიდობიანი ცხოვრების პირობები არ არსებობდა. იკოპმიური, აღმშენებლობის მუშაობა შეუძლებელი იყო. „ზავი" მხოლოდ 1921 წლიდან იწყება, როდესაც კონტრ-რევოლიუციამ ხელი აიღო აქტიურ ბრძოლის წარმოებაზე. სწორედ მიმდინარე წელი უნდა ჩაითვალოს ახალ პერიოდად რუსეთის ცხოვრებაში.

საბჭოთა მთავრობის ახალ ეკონომიურ პოლიტიკამ, რეაქციის ფრონტზე გამარჯვებამ და, შედარებით, ცხოვრების ნორმალი კალაპოტში ჩაყენებამ,—თვალსაჩინოთ გაიძლიერა რუსეთის ეკონომიური ბაზისი და ცხოვრების ყოველ დარგს გაუჯობესობა დაეტყო. ეკონომიური აპარატის მოშლა რევოლიუციის ძლიერების შენელებაა, შეჩერებაა მისი მაჯის-ცემისა. დღეს ჩვენ ახალ სურათის წინაშე ვსდგევართ: რუსეთში სამეურნეო დაშლილ ძალების გაერთიანება, კონცენტრაცია ხდება და ეკონომიური ცხოვრებაც მიიწევს წინ. სასურსათო გადასახადი მოულოდნელის სისწორით ტარდება *). ოფიციალი ცნობის თანახმად, რ. ს. ფ. ს. რესპუბლიკის ტერიტორიაზე შეგროვილია ნოემბრის 10-მდე მარტო პური—141,789,169 ფუთი, რაც წინასწარ გეგმის 75 პროც. შეადგენს. თანამედროვე მდგომარეობისათვის პურის ამ რაოდენობას კოლოსალი მნიშვნელობა აქვს. ევროპის მიერ ეკონომიურ ბლოკადის მოხსნას იძლევა სულ მოკლე ხანში რუსეთის მძიმე მდგომარეობის შემსუბუქების საშუალებას. თუ წინეთ, როგორც დავინახეთ, მარტო ინდუსტრიალი ნაწარმოები შემოქანდა უცხოეთიდან რუსეთს, დღეს მას შემოაქვს ყოველგვარი საჭირო საქონელი, როგორც მანქანა-ორთქლმამარეგლები, ისე ტანსაცმელ-ფეხსაცმელი, სურსათ-სანოვაგე და სხ, მარტო ოქტომბრის განმავლობაში მიღებულია რუსეთში 5,364,767 ფუთი სხვა და სხვა პირველსაჭიროების საგანი. სახელმწიფოებრივი კაპიტალიზმის სისტემა მიზანშეწონილი გამოდგა, „წითელ ვაჭრს" „ნდობით" უყურებენ ევროპის კაპიტალისტები!

ყველაზე მეტ ყურადღებას იპყრობს დონის აუზი, სადაც ნათლად და მკაფიოთ მოსჩანს რუსეთის ეკონომიური რესურსების ადდგენის და განვითარების სიმპტომები. ამოღებულ იქმნა:

აგვისტოში	11	მილ. ფუთი ნახშ.
სექტემბერ.	13	„ „ „
ოქტომბერ.	39	„ „ „

შრომის ნაყოფიერება დიდად გაიზარდა. საშუალო ამოღება თვეში უდრიდა:

1914 წელს	3,358	ფ.
1915 „	3,000	„
1921 „ მარტში	1,950	„
„ „ ოქტ.	3,300	„

როგორც ვხედავთ, შრომის ნაყოფიერობა აღემატება 1915 წელს, შრომის ნაყოფიერებას და თითქმის უდრის 1914 წლისას. შრომის ნაყოფიერობის პროგრესიული ზრდა-განვითარება უფრო აშკარად, რელიეფურად იშლება ჩვენს წინაშე მაღარო „თავისუფლება"-ში, სადაც მუქი (бурый) ნახშირის ამოღების რაოდენობა გამოიხატება თითქმის დაუჯერებელ ციფრებში. *)

ამოღებულია:

ივნისში	8,000	ფ. (დაახ)
ივლისში	15,350	„
აგვისტოში	27,900	„
სექტემბ.	28,900	„
ოქტომბ.	40,000	„

ამრიგად დონის აუზი საუცხოო ილუსტრაციას წარმოადგენს მშრომელთა კლასის ნების სიმტკიცის და ეკონომიურ კრიზისთან აქტიური ბრძოლის საქმეში. აუარებელი მასალების მოყვანით, სტატისტიკური ცნობებით შეიძლება რუსეთის ეკონომიური მდგომარეობის რენესანსის მტკიცება. ცხოვრების ყოველ დარგში, ყოველ კუნჭულში ხდება შესაფერისი ცვლილება, წინსვლა, აღორძინება. ვერც მილიუკოვები, ვერც ჩერნოვ-წერეთლები ვერ გაიქცევიან ამ ფაქტს, ვერ შესძლებენ ფაქტიურ მდგომარეობის ფალსიფიკაციას. რევოლიუცია ამზადებს საბრძოლველ ენერგიას, აძლიერებს პოტენციალს შინაურ მდგომარეობის, ეკონომიურ ცხოვრების მოწესრიგებით და აყვავებით.

რა მდგომარეობაშია რუსეთის რევოლიციის ანტიპოდი—ანტანტის კაპიტალიზმი?

გ. მუშიშვილი.

(დასასრული იქნება).

*) П. Мослов. Экономические причины мировой войны.

*) Мослов. Эк. пр. мировой войны 84.

*) სასურსათო გადასახადის შედეგებზე დაწვრილებით შემდეგ, როდესაც ავიღებთ უკანასკნელ და საბოლოო ცნობებს. გ.—ლი.

*) „Экономическая жизнь".

ტფილისის საბჭოთა ორგანული ბიბლიოთეკა

მუშათა უნიონებში და დარგებში არჩევნების ცხარე კამპანიაა გამართული. თუ ამ ტემპით განვითარდა არჩევნები იგი დამთავრდება ამავე კვირას და შესაძლებელი გახდება ამ კვირასვე მოხდეს პირველი ისტორიული კრება საქართველოს სატახტო ქალაქში პირველი სრულიფლებიანი მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭოისა.

5 დეკემბერს დღის 2 საათზე ტრამოტის, „კას"-ის და სხ. დარგების (მელითონელების) შეერთებული კრება იყო დანიშნული. კრებას მრავალი მუშა ხალხი დაესწრო და გასტანა თითქმის ექვს საათამდე.

ყოველ დარგში არჩევნების მოსაწესრიგებლად თვით მუშები ირჩევენ ეგრედწოდებულ სამეულს, რომელიც წესიერ ხასიათს აძლევს არჩევნების მიმდინარეობას.

მელითონელთა მრავალ რიცხოვანი კრება გახსნა ამხ. ბენედიქტე კალანდაძემ, რომლის შემდეგ არჩევნების წესის და საბჭოების მნიშვნელობის შესახებ ვრცელი სიტყვა წარმოსთქვა ამხ ლევან დოდობერიძემ. აღსანუსხავია რომ ამხ. დოდობერიძემ ყურადღება მიაქცია მთელ რიგ ისეთ ხასიათის შეცდომებს, რომელთაც ბატონი პარტია უნებლიეთ უშვებდა დიდს ისტორიულ სარევოლიუციო ბრძოლაში. ორატორმა აღნუსხვა, რომ ყოველი საკუთარი ნაკლის და შეცდომის აღმოხვა თან და თან აჯანსაღებს პარტიის სახელმწიფოებრივ შემოქმედებას და აშტკიცებს რევოლიუციას. ამხ. დოდობერიძემ განუმარტა აუდიტორიას ანტანტის მდგომარეობა, უსმობელი კრიტიკით გაუმასპინძლდა მენშევიზმს და მოუწოდა დამსწრეთ ხმა მიეცათ კომპარტიისათვის. ორატორმა დაწვრილებით ილაპარაკა დეპუტატების ნაკაზის შესახებ, საიდანაც გამოსჩვიოდა მთელი რიგი პრაქტიკული საქმე, რომელიც პირველ რიგში უნდა განახორციელოს მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭომ.

მეორე სიტყვით გამოვიდა ამხ. თედო დლონტი, რომელიც აგრედვე ვრცლად აცნობს აუდიტორიას ევროპის თანამედროვე მდგომარეობას და იმ კრიზისს, როგორც პოლიტიკურის, ისე ეკონომიურის მხრივ, როსელშიაც ჩავარდა ანტანტა. ამხ. თ. დლონტი აცნობს აუდიტორიას ევროპის სხვა და სხვა პარტიების დამოკიდებულებას საბჭოთა სისტემასთან, საერთაშორისო რევოლიუციის არმიის დიდ ზრდას და მუშათა გაძლიერებას ევროპის ბურჟუაზიულ მუნიციპალიტეტებში.

კრებაზე იყვნენ აგრედვე მენშევიკებიც, რომლის მხრივ გამოვიდა ცნობილი ფარნიევი. ფარნიევის გამოსვლა ტიპიური მოვლენაა მენშევიკური პარტიის სრული გახრწნის და დაბნევის. ჩვენ არ გვინახავს არსად, არც ერთ კრებაზე, არც ერს გამოსვლაში ასეთი დაბნეული, ასეთი უპრინციპო და გზა აბნეული ადამიანი. როგორ იცვლებიან ადამიანები და მდგომარეობა როგორ ცვლის მოღვაწეებსაც!

ფარნიევი აცხადებს, რომ არც ერთი სოციალისტი არ შეიძლება იყოს მუშათა საბჭოს სისტემის წინააღმდეგ, იგი არ უცხადებს ბოიკოტს ამ არჩევნებს და არც არაფერი აქვს სათქმელი საწინააღმდეგოთ დადევნდელ არჩევნებისა, ფარნიევმა განაცხადა, რომ მენშევიკები არ ლალატობდნენ მუშათა საქმეს, რომ მენშევიკებს მხოლოდ შეცდომები ქონდათ და საწყალ ადამიანის მსგავსად განაცხადა გახა შეცდომებისათვის პარტია უნდა დაისაჯოსო?

ყოველივე ამას ამბობდა ფარნიევი, რომელიც სულ გუშინ საქართველოს დამფუძნებელი კრების წევრი იყო, ხოლო აპრილში გამოვიდა დიდის რიხით სახელმწიფო თეატრში მენშევიკების კრებაზე. ფარნიევმა მცირეოდენი სიყოჩაღე გამოიჩინა მხოლოდ ამხ. თედოს წინააღმდეგ გამოლაშქრებაში, რამაც ცხოლოდ სიბრალული და სიცილი გამოიწვია მსმენელებში.

მენშევიკების სასახელო გმირი დირსეული მშვენება იყო დირსეულად დაბნეულ პარტიის.

ფარნიევის საწინააღმდეგოდ გამოვიდა ამხ. ივანოვი, რომელმაც მენშევიკებ-ფარნიევის გაიძვერობას დირსეული პასუხი გასცა, მოხერხებული პასუხით და ქართულ ანდაზებით ამხ. ივანოვმა გადაუშალა აუდიტორიას მთელი სიმწყალე ფარნიევ-მენშევიკების, რაიცა იწვევდა ხალხში მხურვალე ტაშს ცემას. იმავ ივანოვმა გააცნო მუშებს, თუ მენშევიკები როგორ იდებენ საბჭოთა სისტემას, როგორ ემსახურებიან ანტანტის საშუალებით მუშათა დიქტატურის

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქმეს. აღნუსხულ იქმნა მენშევიკების მოიკოტისტური პოლიტიკა ამ არჩევნებისადმი, რომელიც საფუძვლით გაკოტრდა სინამდვილეში.

დასასრულ საბჭოში არჩეულ იქმნენ: სტალინ-ჯუღაშვილი, ენუქიძე, ლევ. ლოლობერიძე, ბენ. კალანდაძე, დათუნაშვილი, ოდილავაძე, გელაშვილი, გარინდა დოგუნოვი.

კრება დაიშალა ინტერნაციონალის სიმღერით.

დამსწრე.

მგზავრის შთაბეჭდილებანი

ქუთაისისაკენ მატარებელი საღ. 9 საათზე გადის. ბილეთის აღებისათვის 5 საათზე უნდა მობრძანდეთ რიგშია, მეუბნება სადგურის მოსამსახურენი. 5—8-მდე რიგში დგომა, 8—9 კარებში გასვლისათვის რიგში დგომა, 9—10 მდე ვაგონში შესვლისათვის რიგში დგომა.

ამერიკელები იტყვიან, დრო ოქროდ ღირსო და ქართველებიც ასე რომ ვიფიქრებდეთ დროს, ალბად თავს მოვიკლავდით.

შეიძლება დიდი ბრძოლით ვაგონში შეახწიოდ. ცხადია ან პალტოს ნაწილს დატოვებთ შესვლისას ან რაიმე ნივთს რომელიც ტანსაცმელის ნაწილს შეადგენს. შემდეგ იწყება ახალი პროცესი. ვაგონში ბნელა. ფანჯრები ამოვედილია ფიცრებით. შიგ სანთელი არ არის, ადგილები დაკავებულია. ფეხზე დგომაც შეუძლებელია უადგილობის გამო. ყვირილი, ტირილი, მუჯლუგუნი, წყევლა და დავიდარაბა. მექანიურად ფეხზე დგებართ, ყოველი მხრიდან გეჯახებიან. მატარებელი იძვრის. ასეთი სურათია ორსამ ვაგონში. სხვებში კი დიდი თავისუფლებაა, მაგრამ იქ „ჩვეულებრივ“ მოქალაქეებს არ უშვებენ. ზოგს შტაბის ვაგონი ჰქვია, ზოგს განსაკუთრებული ვაგონი. ცხადია „განსაკუთრებული პერსონი“ თუ არ ბრძანდებით იქ შესვლა შეუძლებელია.

მეორე დღეს ქუთაისის მიდამოებს გადაჰყურებ საშინლად დაქანცული, უილაჯო და მომაკვდავის ფერით. ასეთივე მდგომარეობაში გვხვდება მოწყენილი ქუთაისი. მისი სახეც დადვრემილია, მისი ხალისი ადარ მეტყველებს.

ქუთაისი, ის ქუთაისი, რომელიც საქართველოს თაიგული იყო დღეს ის ქუთაისი უფრო ყოფილ ქალაქს მოგაგონებს, რომლის ნაგვიან ქუჩებს იშვიათად თუ გაისრიალებს გამხდარი ცხენებით დამტვრეული ეტლი. ქუთაისი კვდება. ქუთაისს შველა უნდა.

ამ ორი-სამი წლის წინად ქუთაისი წარმტაცი იყო, მიმზიდველი, მშვენიერი, ეხლა კი გულშემზარავი, ნადვლიანი ფიქრების აღმძვრელი და დამდონებელია იგი.

ქუთაისის დამე ელექტრონის სინათლით იყო მოცული, დღეს ქუთაისი ჩაბნელებულია. პირველად ვინც ქუთაისში ჩადის ღამით, იგი ვერ გაარჩევს ქუთაისის სახეს. ყველივეს სიბნელის ზეწარი ფარავს. ოღრო-ჩოღრო ტროტუარში რომ არ ჩაეჩხოთ საჭიროა ფარნით გამოხვიდეთ ქალაქში. მაგრამ ან ვინ გამოდის? საღამოს 6 საათზე არც ერთი ხმა არ გაისმის მადის მახლომლად. არც ერთი კაცი არ ჰეჰანებს ქალაქის ცენტრში.

ქუთაისის ხალისიანი თეატრი დღეს სდუმს. სეზონი ჯერაც არ დაწყებულა მსახიობები სიმშილს განიცდიან.

ქუთაისი მოსწავლეთა ქალაქი იყო. ქუჩებში შუადღისას გვერდს ვერ შეუვლიდი მოკისკისე მოსწავლე ახალგაზრდობას, რომელნიც სასწავლებლებიდან შინისაკენ მიეშურებოდნენ. დღეს მოსწავლეებიც აღარ სჩანს ქუთაისში. გიმნაზიის კედლებში ჯარი არის ჩაყენებული. (საომარ მდგომარეობას მოგაგონებს ეს მოვლენა) მოსწავლეები მორიგეობით მაცადინობენ დილიდან საღამომდე პირველი გიმნაზიის შენობაში.

საქართველოს კულტურის ცენტრი იშლება. საქართველოს გული, წმინდა ქართული ქალაქი ინგრევა, ქუთაისი კვდება. მას შველა უნდა.

უფრო სიცოცხლე ეტყობა სამტრედიას, ზესტაფონს, შორაპანს, აქ ვერ გაძნობ დიდ ცვლილებებს, თქვენ ძველებური ხალისიანობა გვხვდებათ ამ ქალაქებში. სურსათი ტფილისთან შედარებით ყველგან იაფია. ცხოვრების პირობები ყველგან უკეთესია.

დაწესებულებებში ვერ ხედავთ არა ქართული სულის ბატონობას. ყოველივე სწორია ამ მხრივ, მაგრამ დიდი დანაკლისია მომზადებული მუშაკებისა. ამავე დროს გაცილებით მკაცრი რეპრესიებია ძოვნა ... მიმართ, ვიდრე ამას ადგილი აქვს ტფილისში. ასეთ მოვლენა დიდ აღშფოთებას იწვევს საზოგადოებაში. საჭიროა მეტი ყურადღება მიექცეს პერიფერიების ხელმძღვანელებს და გაძლიერდეს ცენტრის კონტროლი. განსაკუთრებით კი ქუთაისის დაციწყება მიუტევებელია, როგორც ხელისუფლების ისე ჩვენი საზოგადოების მხრივ. ჩვენ გვინდა ცოცხალი ხალისიანი და მშვენიერი საქართველო. არც ერთი მისი ნაწილი არ უნდა დაკნინდეს, არც ერთი მისი ნაწილი არ უნდა დაინგრეს, მით უფრო ჭდასავლეთ საქართველოს გული ხალისიანი ქუთაისი აუცილებლად უნდა აღსდგეს. ქუთაისს საქართველომ უნდა უპატრონოს.

ხ—ელი.

ახალი ამბები

— ხელოვნების სასახლეში სერგიევის ქუჩა № 13 ხუთშაბათს 8 დეკემბერს, სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭო გამართავს მორიგ მესამე ლიტერატურულ ხუთშაბათს. კოწია გამსახურდია წარმოსთქვამს სიტყვას „თომას მანი“. დასასრულ წაიკითხავს ადგილებს თომას მანის რომანიდან „სიკვდილი ვენეციაში“. დასაწყისი საღამოს ექვს საათზე.

რუსეთი

მოსკოვი. მთელ ფედერაციაში 15 ნოემბრამდე დამზადებულ იქმნა ას ოცდაცხრა მილიონი 596,907 ფ. პური. ამ რიცხვში ითვლება 107,939,727 ფ. —ნატურალურ გადასახადიდან. საბჭოთა მეურნეობიდან—927,721 ფ. შემოწირულებიდან—11,035,402 ფ.

ორენბურგი. ადამოვის რაიონში (კუსტანაისკის გუბ.) ბლომათ ბრუნდებიან მშიერი ლტოლვილები. ცალიერი ქოხები უკვე იწყებს გამოცოცხლებას.

უცხოეთი

პარიზი. 20 ნოემ. „მატენი“ უძღვნიდ სპეციალურ წერილს შემდეგის სათაურით „მოსკოვი და პეტროგრადი დებულობს რუსეთში ომამდის არსებულ სახეს“. „მატენი“ აღნიშნავს, რომ ცნობები რუსეთის ცხოვრების შესახებ მიღებული აქვს პოლონეთის მოქალაქეებისაგან, რომელნიც ეშალონობით წამოვიდნენ რუსეთიდან ვარშავაში მრავალი მათგანი მსახურობდნენ საბჭოთა ორგანიზაციებში და გადმოგვცემენ, რომ პეტროგრადი და მოსკოვი დებულობენ თავის ჩვეულებრივ—ომამდის არსებულ სახეს. მოსკოვი ხელახლა ხდება დიდ ცენტრად და ნამდვილ სატახტო ქალაქად. მოძრაობა მოსკოვის ქუჩებზე ძლიერ გაცხოველებულია. ცხოვრება ღებულობს ნორმალურს სახელს. კაფეები სავსე არის წესიერად—ევროპიულს მოდაზე ჩაცმული ხალხით: პეტროვკა, მახსნიკის, კუზნეცის ხიდი მოძრაობის ცენტრებია. კაცები კარგათ გამოიყურებიან. ქალები კარგათ არიან მორთულნი—როგორც ძველად.

მოსკოვი, 4 დეკემბერი. (რადიო). ბარონ უნგერის დამარცხების შემდეგ საბჭოთა რუსეთის დახმარებით და ჩინეთის ბოგდიხანის კურთხევით მონგოლიაში ძალა-უფლება გადავიდა ახალ სახალხო მთავრობის ხელში, რომელიც არის მშრომელთა დამცველი. მონგოლიაში ცნობილი მკადაგებელი ხუბინრისი შეუერთდა ახალ მთავრობას და შეუდგა მუშაობას სახალხო მთავრობის გამაგრებისათვის.

მოსკოვი 4 დეკემ. (რადიო). ოდესაში მიდადა ცეცი „ეგნატე სერგეევი“ რომელმაც მოიტანა 30.000 ფ. სხვა და სხვა ადგილთა ოდესის კოოპერატიულ ორგანიზაციებისათვის.

მოსკოვი. 4 დეკ. (რადიო). ბელგრადიდან იუწყებიან კომუნისტების წინააღმდეგ თოლოთა დატყვევების შესახებ. მათ ბრალდებათ სახელმწიფოს წინააღმდეგ მოქმედება.

— საფრანგეთის სამხედრო პოლიციამ დიუსელდორფში აღუკრძალა კლარა ცეტკინას საერთო კრებებზე გამოსვლა.

— საქონიაში დახურულია მთელი რიგი კომუნისტების გაზეთებისა.

— ლოძში დაიწყო პროცესი 50 კომუნისტისა, გამოძიების დროს 4 მათგანი გაიპარა.

— ლვოვში ყრილობაზე დატყვევებულ კომუნისტებმა გამოაცხადეს შიმშილობა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად.

მუშებს

უკმაყოფილოდ არიან
ეს ჩვენი შინაურები,
რომ მუქთად ჭამის ამინდმა
პირზედ წაისვა მურები.
აღარც თვითონა შრომობენ,
აღარც მე ვემსახურები;
აღარც მოუხან, დავთესე,
აღარც შაუბი ურმები;
აღარც შეშაზედ წავედი,
აღარც გავლესე ცულები.
დღესაც სხვის შრომას ნდომობენ,
გუშინდელ დაჩვეულები.
კარგა ხანს ვიყავ უბედოდ
მაგათი მე შამყურები.
დღე ღამეს ვცვეთდი გარჯითა,
მომყვანდა ბევრი ჰურები.
მეტისა შრომისაგანა
დამცვდა ხელფეხის გულები.
ჩემსა გარჯასა ჰკვირვობდნენ
ყველანი ჩვენებურები.
მაგრამ ძმებმა და მამამა
არ შაიბერტყეს ყურები.
მტერთან მუდამა ლაჩრები
სხვის საწველავი ფურები,
ჩემზედა ბატონობდიან
უსისხლო გიაურები.
ბოლოს ლოგინად ჩავვარდი,
ტანზედ ამესხა წყლულები.
ვერ ვნახე მათგან შანანვა,
ვერცა სიტყვები ძმურები.
მადლობას გწირავ, უფალო!
დაჩაგრულს შენ მიყურებდი.
მოსაარჩენადა ჩემთვისა
წყალობას არ იშურებდი.
გაძვალტყავებულს, გამხდარსა
სიცოცხლით შამასრულებდი.
შთაგონებასაც ციურსა
სულშია ჩამაბკურებდი.
წამაყენებდი სწორებთან
მოგწონდი, არ მიწუნებდი.
უსწავლელს საწინამძღვროდა
თავს გვირგვინს დამახურებდი.
მეც შენს სიტყვებსა თავმდაბლად
ვიდებდი, არ გიბრუნებდი.
სასტიკსა შენსა ბრძანებას
სასტიკად შავასრულებდი,
ან ამას იქით—რას მეტყვის—
სულ პირში შამოგყურებდი.

შალვა ბეწუკლიშვილი.

1921 წ. დეკემბ. 3.

— პოლონეთის მთავრობამ, გაავრცელა მთელ ტერიტორიაზე კომუნისტების და გერმანელების წინააღმდეგ საბრძოლველად მეფის სისხლის სამართლის დებულებანი.

მოსკოვი. 4 დეკ. (რადიო) ვარშავაში დაიწყო მოძრაობა რუსეთ-პოლონეთის შეთანხმების სასარგებლოდ, ამ მოძრაობას მხარს უჭერს პოლონეთის კომერციული წრეები, რომლებმაც გამოსცეს რუსულ ენაზე გაზეთი „ვარშავსკოე ეხო“. გაზეთს აქვს მიზნად რუსეთ-პოლონეთის ვაჭრობის გაძლიერება.

მოსკოვი. 4 დეკ. (რადიო). ავსტრალიის მთავრობამ გადადო დამშეულთა სასარგებლოდ 50,000 გირვანქა სტერლინგი.

მოსკოვი. 4 დეკ. (რადიო). რიგაში მოხდა მოლაპარაკება მინისტრთა და იტალიის წითელ ჯვრის წარმომადგენლების რუსეთის დამშეულთა დახმარების შესახებ, რაზედაც დადგენილ იქმნა რუსეთისათვის მედიკამენტების და საჭირო საგანთა გაგზავნა. განსაკუთრებული ყურადღება მიეპყრობა დამშეულ ბავშვების დახმარებას. ყველა საგნები იქნება დაჩქარებით, შავი ზღვის ერთ-ერთ პორტში გაგზავნილი.

მოსკოვი. 4 დეკ. (რადიო). რუსეთ-დანიის საკავშირო მოლაპარაკება შეწყვეტილია. ამ განხეთქილების მიზეზად თვლიან ყოფილ დედოფლის მარიამ თედორეს ასულ რომანოვის ჩუმ მოქმედებას.

ბერლინი. 16 ნოემბერი. ბერლინის ეკონომიური პრესა დაწვრილებით მარტავს კითხვას საბჭოთა რუსეთზე კრედიტის გაცემის შესახებ. ერთი გაზეთი თავგანი სწერს: „არ არის საჭირო დიდი ოპტიმისტობა იმისთვის, რომ ვეწინასწარმეტყველოთ“ რუსეთს შესაძლებლობა ეკონომიური აღორძინებისა. კრედიტის მიმცემი ქვეყნის ფინანსისტები ტყვილა არ არიან, მზათ მისცენ ადმოსავლეთ ევროპის გიგანტს მუშობის საშუალება, როგორც საამისოთ შეიქმნება საგარეო პირობები. 180 მილ. ხალხი შეუძლებელია გამოირიცხოს მსოფლიო მეურნეობიდან. გერმანიის კაპიტალის ამოცანაა ადევნოს თვალყური და იქნეს თავის ადგილზე, რომ გერმანიის მეურნეობამ არ დასთმოს ის როლი, რომელიც უნდა ითამაშოს მან რუსეთში.

ლონდონი, 14 ნოემბერი, ზოგიერთ მაღაროებში გაფიცვა გაძოცხადა 3,000-ზე მეტმა მადაროს მუშამ. 1920 წ. განმავლობაში მოხდა 1,100 უბედური შემთხვევა და დაიდუპა 1500 კაცი.

ვენა. 14 ნოემ. ბუქარესტის გაზეთი „ლუპტატორული“ აღნიშნავს, რომ ყველა პოლიტიკური პარტიები რუმინეთისა, მათ შორის ფანატიკური მტრებიც რუსეთ რუმინიის ზავისა, მოსურნენი არიან ამ ეამად რუსეთთან მშვიდობიან დამოკიდებულების აღდგენის, მხოლოდ ტაკე იონესკუ სცდილობს, მშვიდობის ძიების გაწყვეტას, მაგრამ იგი არ სარგებლობს რუმინეთის არც ერთ პარტიის ნდობით. იონესკუ იმყოფება უცხოელ განსაკუთრებით—საფრანგეთის კაპიტალის სრულ გავლენის ქვეშ.

ლიგალდი. 11 ნოემ. თემთა პალატის სხდომაზე მინისტრის ამხანაგს შეეკითხნენ: მართალია თუ არა, რომ სომხებს, ბერძნებს და სხვა ქრისტიანებ მცხოვრებთ კილიკიისა წინადადება ეძლევა 20 დღის განმავლობაში დასტოვონ პროვინცია, რომელიც საფრანგეთის ჯარების წასვლის შემდეგ დაიკავეს ქემალისტებმა, და რა ზომებს იღებს ბრიტანეთის მთავრობა იმისთვის, რომ ხელი შეუშალოს საფრანგეთ ოსმალეთის ასეთ პირობას და გადაარჩინოს მცხოვრებნი განადგურებაგადასახლებას. გამსვორტიმ უპასუხა, რომ ბრიტანეთის მთავრობამ არა ერთხელ მოაგონა საფრანგეთის მთავრობას მისი ვალდებულებანი კილიკიის საკითხის შესახებ. საფრანგეთის მთავრობისაგან პასუხი ჯერ კიდევ არაა მიღებული.

მოსკოვი. 6 დეკემბერს. ლონდონიდან იუწყებიან: „ვარშავიდან, დაბრუნებულ წრეებმა [illegible] საერთაშორისო ლიგის [illegible] ვას მსოფლიოს [illegible] ვალების საკითხების განსახილველად.

ქურნალ-გაზეთებიდან

ძალმომრეობის ტენდენცია, სამხედრო ხარჯები და ევროპის დაცემა.

ვესტფალის ზავით გერმანიას უკვე ადარ აქვს არც სამხედრო ფლოტი და არც არტილერია. მას არ შეუძლია თოფს ქვეშ დააყენოს 100,000 კაცზედ მეტი. 1913 წ. მშვიდობიანობის დროს მას ყავდა 700,000 ჯარის კაცი ამ რიგად გერმანიას ამიერიდან აღარ უნდა ეყოლოს ჯარი. ის დასჯილია იმიტომ, რომ იგი შეცდა, შეცოდება ჩაიდინა. გერმანიამ ძალოდ ხარჯი უნდა იხადოს და გაანადგუროს მისი მეურნეობა დიდი ბეგარით.

—

1914 წ. საფრანგეთს ყავდა 800,000 ჯარის კაცი. ამავე წელს მან გაადიდა ჯარი 850,000 ჯარის კაცამდე. დღეს მთელი შემოსავლის უდიდეს პროცენტს საფრანგეთი სამხედრო ხარჯებს ანდომებს, რაც აუცილებლად ძირს გამოუთხრის მის ეკონომიურ ცხოვრებას.

—

ბელგია და პოლონეთი თავისი მხრით იმდენ სამხედრო ძალას ინახავს, რამდენიც ომამდე ჰყავდა უდიდეს სახელმწიფოებს. ბელგიას ეხლა ჰყავს 113.500 ჯარის კაცი.

—

როდესაც გერმანეთს არა ჰყავს არტილერია და მხოლოდ 100,000 ჯარის კაცი ჰყავს თოფს ქვეშ, საფრანგეთი კი ინახავს 1.400.000 ჯარის კაცს და დიდ არტილერიას.

—

ომამარჯვებულ ქვეყნებში იწყება ჯარის გამრავლება, დამარცხებულებს ნებას არ აძლევენ ასეთივე მოქმედებისას. ასე, რომ ძალმომრეობის ტენდენციაზე ხელს არ იღებენ.

—

ევროპაში 5.000 000 კაცია თოფს ქვეშ ეს ქმნის კრიზისვის აუცილებლობას.

„ჰაეზე“ მე-2 ნომერი.

—

ტრაგიული ქაოსი.

ვოლხოვმა დაასურათა კაპიტალისტური სისტემა, რომელმაც შექმნა მეტად ტრაგიული ქაოსი.

2.000.000 უმუშევარი უკვე ფაქტია. ექსპერტე ი ამბობენ, რომ ერთი წლის განმავლობაში უმუშევართა რიცხვი ორჯერ გაიზრდება. 20.000.000 სული შიმშილით იხოცება რუსეთში და ცენტრალ ევროპაში.

მეორე მხრით კანადაში გასულ წელს მოვიდა ხორბლის დიდი რაოდენობა, რომელიც ორჯელ აღემატებოდა მოთხოვნილებას.

არგენტინაში ხორბალს სათბობ მასალად ხმარობენ.

ხომალდები ყანგმა შესჭამა მაშინ, როდესაც მეზღვაურები სიმშილით იხოცებოდნენ.

თუ 10 წლის გაომავლობაშიო—სთქვა ვოლხოვმა—ჩვენში არ იქნა სოციალისტური მართველობა, ეხლანდელი ყმაწვილები მომავალში განიცდიან უფრო დიდ საშინელებას, ვიდრე განიცდათ დღეს ეხლანდელი თაობანი.

„დეილი გერალდი“.
24 ნოემბერი.

არაქნა ჯორჯიაშვილი აქრანაზე.

1905 წლის რევოლიუციონური მოძრაობა საქართველოში ეს მთელი ეტაპია რევოლიუციის ისტორიაში. მძლავრი იყო ის რევოლიუციონური ტალღა, რომელიც რუსეთ-იაპონიის ომის შემდეგ მოედო მთელ რუსეთს და რასაკვირველია საქართველოსაც, სადაც რევოლიუციონური მოძრაობამ თითქმის ყველაზე ადრე იჩინა თავი. გურია—ეს რევოლიუციის ზედე უკვე 1904 წელში თავის საქმეს თვითონ განაგებდა. რესპუბლიკანური წესები გურიაში 1904 წლიდან განმტკიცებული იყო, „გამოფხიზლებულ ხალხს ბელადი და გზის მაჩვენებელი სპირდებოდა და ამ ბელადად გურია, გურიის გლეხკაცობა გაუხდა ქართველ ხალხს. რაც გურიამ განიცადა და მოიმოქმედა, რაც გურიაში ითქვა და შემუშავდა,—ის მოედო მთელ საქართველოს, ის გახდა ქართველი ხალხის აზრად და საქმედ. ეს იყო მოძრაობა ხალხისური მოძრაობა ხალხის გულში შემუშავებული და დიდ-

ხანს გულშივე შეგუბული, მოძრაობა დიდებული და ორიგინალური". (იხ. არჩ. ჯორჯაძე. სოც.-ფედერალიზმი საქართველოში. გვ. 27).

ამ დიდებულ და ორიგინალურ მოძრაობას მთელი საქართველო სავსებით ეზიარა, სავსებით დაეწაფა. იმ ხანამ შექმნა ხალხის გმირები, რომელიც დღემდის ხალხის სიყვარულითა მოცული, ამ გმირებს ხალხი უთხზავს ლექსებს. უთხზავს სიმღერებს ერთ ასეთ გმირს, საქართველოს მშრომელ ხალხის საყვარელ გმირს წარმოადგენს არსენ ჯორჯიაშვილი, რომლის მოქმედებაც 1905 წლის მოძრაობასთანაა დაკავშირებული.

და ამ მომენტის ადგგენა, 1905 წლის რევოლიუციონურ მოძრაობის ლამაზ მომენტის ადგგენა, რომელიც შეეხება არსენ ჯორჯიაშვილის ცხოვრებას, განიზრახა განათლების კომისარიატის კინო განწყვრმა და შეიძლება წინდაწინვე ვსთქვათ, რომ კინო-განწყვრმა სავსებით გამართლა და გადმოგვცა ჩვენი მშრომელ ხალხის ეს ლამაზი მომენტი.

სურათი, ხუთ ნაწილად დაყოფილი ჩვენი ნიჭიერ რეჟისორის, შალვა დადიანის თემაზე აგებული, მშვენივრად არის განხორციელებული მთელი მისი მხარეებით.

თქვენს წინ ნათლად იშლება 1905 წელი ტფილისში, მუშათა მოძრაობასასახლის წინ დემონსტრაციები, ყაზახების მათრახები და ხალხის დარბევა. გრაფ ვორონცოვ დაშკოვი თავის ამალით, მათი სხდომები, თუ რა ზომები უნდა იქნეს მიღებული მოძრაობის ჩასაქრობათ, ღენერალ გრიაზნოვის პიტერიდან და მისი წინადადებები ხალხის დასარბევად.

მის საწინააღმდეგოთ მუშათა წრეებში ფარული მუშაობა, არსენა ჯორჯიაშვილი თავისი ოჯახით: დედა, დები, სატრფო. მთელი ტფილისი: მეტეხი, მტკვარი, ციხე, ბაღები, სასახლე—ყველაფერი ეს სავსებით მხატვრულადაა გადმოცემული, ყოველივე შეფარდებული ქართულ ცხოვრებასთან, 1905 წლის რევოლიუციონურ მოძრაობასთან საქართველოში.

თუ მივიღეთ მხედველობაში ისიც, რომ უმთავრეს როლების შემსრულებელნი იყვნენ ჩვენი ნიჭიერი მსახიობები ჭიაურელი მიშა და ქიქოძის ასული ალისა, რომელთაც მთელი გული და სული ჩაუდვიათ ამ სურათის გადმოცემაში, ჩვენ მივიღებთ მართლაც მშვენიერ მოქმედებებს, რომელნიც ნახვის შემდეგ არავითარ ჩვეულებრივ შაბლონს არ სტოვებენ და პირიქით სავსებით უნაკლოთ გადმოგვცემენ მთელი ეპოქის მსვლელობას, რომელიც დიდათ მნიშვნელოვანია რევოლიუციონურ მოძრაობათა ისტორიისათვის საქართველოში.

სურათის ერთი ნახვით შეუძლებელია სრულიად გადმოცემულ იქნეს და წვრილებითი ცნობები, თუ ძვალეთ მხედველობაში, რომ არც პროგრამები და არც ფოიშები გადმოგვცემდენ რაიმე ცნობას.

საერთო შთაბეჭდილება, რომელიც გამოგაქვთ სურათის ნახვის შემდეგ, საუკეთესოა, ვინაიდან თქვენ გრძნობთ და იხილავთ იმ ახლო წარსულს ხანას, რომელიც თქვენ თვალწინ ჩატარდა.

საქართველოს მშრომელი ხალხი არ დაივიწყებს თავის გმირებს და სათანადო ძეგლსაც დაუდგამს მათ. „გაუმარჯოს თავისუფალ სამშობლოს"—გვეუბნება უკანასკნელი წარწერა, რის შემდეგაც სურათიც მთავრდება.

ვსურვებთ ამ ახალ ეროვნულ საქმეს მკვიდრ ნიადაგის მოპოებას, უსურვებთ მას საფუძვლიან განმტკიცებას.

ხოსო.

ფოსტელთა შორის

ამხ. რედაქტორო გთხოვ თქვენს გაზეთში დამიბეჭდოთ შემდეგი წერილი:

რა საშინელ კრიზისს განიცდის ბინის საკითხის საერთოდ დღეს ეს ყველასათვის ცხადია, და ეს კრიზისი უმთავრესად აწვებოდა ყოველთვის მუშათა კლასს. ამ მიზნით საბჭოთა მართველობის მიერ დაარსებულ იქმნა საქ-ში მუშა-მოსამსახურეების მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად მუშათა სახლები. ერთ-ერთ ამ მუშათა სახლში, სახელდობრ მელიქ-აზარიანცის სახლში სცხოვრობდა ტფილისის ფოსტა-ტელეგრაფის მოსამსახურე არჩილ ასათიანი, რომელსაც ეჭირა ერთი პატარა ოთახის როგორც მუშა-მოსამსახურე ფოსტა-ტელეგრაფის დაწესებულებისას და მასთან ერთად ვცხოვრობდით ძმა და ბიძაშვილი. ის დაჭერილ იქმნა ნოემბრის 5. აგერ ერთი თვე სრულდება, რომ ის სრულიად უდანაშაულოდ ციხეში ზის, რომლის წინააღმდეგ არავითარი ბრალდება არ წაუყენებიათ. ყალბი დასმენით ის დაჭერილ იქმნა, რომელიც ეხლა ხშირი მოვლენა არის და ვინაიდან ფ.-ტელეგ. მოსამსახურეებისათვის ოთახების ნაკლულოვანება არის, იქ არსებულ მართველობამ ფოსტა-ტელეგ. მოსამსახურე ა. ასათიანი გამოასახლა იმ ბინიდან და მის მაგიერ ჩაასახლა მეორე მოსამსახურე იმავე დაწესებულებისა.

დღევანდელი მთელი პოლიტიკა საბჭოთა ხელისუფლებისა ჩვენ, როგორც ვიცით მიმართული არის მუშა-მოსაძსახურეთა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად და ყოველი ის პოლიტიკა, ვის მიერაც იქნება ის, რომელიც იწვევს ზიზღს მუშა-მოსამსახურეებისას დასაგმობია, საბჭოთა ხელისუფლების მიერ. იმ საშინელ ეკონომიურ კრიზისის დროს, რომელსაც განიცდის დღეს მუშა-მოსამსახურე, და მიუხედავად ამისა მაინც ითმენს ის უკეთეს მომავლისათვის, ისინი ბინით რამდენადაც შესაძლებელია უზრუნველყოფილი უნდა იქმნან. მაგრამ ტფილისის ფოსტა-ტელეგ. ცენტრალურ კომიტეტისაგან ჩვენ სულ სხვას ვხედავთ. ის მიუხედავად იმისა, რომ მუშა-მოსამსახურე დიდ გაჭირვებას განიცდის დღეს ეკონომიურის მხრივ, ამას ანგარიშს არ უწევს და ისვრიან მათ ამ ზამთრის პირას ქუჩაში.

ერთ მუშა-მოსამსახურის ქუჩაში გადასროლა და მეორეს ჩასახლება ერთის მიერ უკმაყოფილების გამოწვევა და მეორის დაკმაყოფილება, ეს კი არ არის აღმშენებლობა, ეს კი არ არის მუშა-მოსამსახურეების მდგომარეობის გაუმჯობესება და ამით მათში სიმპატიის დამსახურება საბჭოთა ხელისუფლების სასარგებლოდ, არამედ, ეს არის საშინელი ზიზღის გამოწვევა მუშა-მოსამსახურის მიერ და წინმსვლელობის მაგიერ ერთ ადგილზე გაყინვა. მუშა-მოსამსახურეს რა დარჩენია, როდესაც მას ასეთ ეკონომიურ გაჭირვებასთან ერთად, ასალმებენ უკანასკნელ თავშესაფარსაც კი, ამის შემდეგ როგორ შეუძლიან სიმპატიით მოეპყრას თავის სამსახურს, და მასთან არსებულ წეს-წყობილებას. შეიძლება შემეკითხონ ცეკას გამგეობამ რომ ბინა აუცილებელ მოთხოვნილებას შეადგენდა იმ ახლად ჩასახლებულ მოსამსახურისათვისო, და ამ საქმის გადაწყვეტა დაჩქარებას მოითხოვდაო, მე ვეტყოდი, რომ მათი ასეთი პასუხი მაინც ვერ ამართლებს მათ უკანონო მოქმედებას, ვინაიდან ბინა ეს ისეთი მცნებაა, რომ მისი მოთხოვნილება, მისი აუცილებლობა ერთი და იგივეა ყველა ადამიანისთვის. ისინი მეტს გააკეთებდნენ იმით, რომ ის მუშა-მოსამსახურე არ გადმოეყვანათ იქიდან სადაც იდგა მანამდე, და უარყოფით პასუხით გაესტუმრებია, ვინემ ის, რომ ერთი ქუჩაში გამოეგდო და მეორე ჩაესახლებიათ ასეთი პოლიტიკა საშინლად აღიზიანებს ისედაც აშლილ ნერვებს, ეხლანდელ მუშა-მოსამსახურეებისას, და ასეთი პოლიტიკა ყოველთვის დასაგმობია. თუ ფოსტა-ტელეგ. ცენტ. კომიტეტი, რომლისაგანაც იყო თითქოს ეს განკარგულება, მოიყვანს იმ მოტივს, რომ ის მოსამსახურე დაჭერილი იყო; ერთი რომ მათ არ ქონდათ იურიდიული უფლება, ვინაიდან ის მოსამსახურე ფაქტიურად ირიცხებოდა მაშინ სამსახურში და ის ოთახი მის საცხოვრებელ ბინას შეადგენდა, და მეორე მათ ზნეობრივი უფლებაც არ ჰქონდათ. ამასთან ერთად მათ უნდა გაეწიათ ანგარიში იმისთვის, რომ იქ იცხოვრობდით ორი ადამიანი ერთი ძმა და მეორე ბიძაშვილი. ძმას ჰქონდა იურიდიული უფლება იქ ცხოვრებისა, რაც შეეხება ბიძაშვილს უნდა მოგახსენოთ, რომ შეიძლება მას არ ჰქონდა ასეთი უფლება, მაგრამ ზნეობრივის მხრივ მაინც ანგარიში უნდა გაეწია იქ მყოფ მოსამართლე პიროვნებებს და ანგარიში გაეწია იმისთვის, თუ სტუდენტობა საერთოდ რა გაჭირვებას განიცდის დღეს ყოველის მხრივ, ბინის საკითხში მაინც „და მე ვიყავი სწორედ იმ ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტუდენტი, რომელზედაც თქვენ ბევრს ლაპარაკობთ, და რეალურად არავითარ დახმარებას არ უწევთ. მით უმეტეს უნდა სცოდნოდათ იმ მოსამართლეებს, რომ მე არ ვყოფილვარ ვინძე შანტაჟისტი, ან სპეკულიანტი, არამედ მე ვიყავი ვიმეორებ, ტფ. სახელმწიფო უ—ტის სტუდენტი და მე ვეკითხები პატივცემულ ტფ. ფოსტა-ტელეგრაფის ცეკას, რა უფლება ჰქონდათ მათ, ახ რომელი საძართლიანობის თვალსაზრისით მოქმედებდენ ისინი, ან რა რეალურ კანონიერებას ეყრდნობოდნენ მაშინ, როდესაც ისინი ამ სამ ადამიანს ამ ზამთრის პირას ქუჩაში ისროდენ. ეს იქნება ჩემი აზრით საბჭოთა კანონიერების შელახვა, ერთი მოსამსახურის პრივილეგიის მინიჭება და მეორის დაჩაგვრა, რომელიც სრულიად ეწინააღმდეგება საბჭოთა ხელისუფლების კონსტიტუციას. ეს არ არის პროლეტარული სამართლიანობა. ასეთი უსამართლო მოქმედება, რომელსაც ეხლა ადგილი აქვს ზოგიერთ დაწესებულებაში და რომელსაც თან და თან დაგროვებით შეუძლია გამოიწვიოს საზოგადოებრივი უკმაყოფილება, ყურადღება უნდა მიექცეს საიდანაც ჯერ არს.

უსამართლობის მამხილებელი.

დადგენილება № 108

საქართველოს სოც. საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტისა.

ფოსტა-ტელეგრაფის შინაგან კორესპონდენციის ნიხრის გადიდების შესახებ.

1. საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ ამა 1921 წლის ივლისის 25 ს თარიღითა და 50 №-ით გამოცემულ დადგენილებასთან დართული ნიხრის შესაცვლელად, დამტკიცებულ იქნეს ამასთანავე დართული ფოსტა-ტელეგრაფის შინაგან კორესპონდენციის ნიხრი.

2. დადგენილება ესე ძალაში შედის დღიდან მისი გამოქვეყნებისა.

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბ. რევოლიუციონური კომიტეტის თავჯდომარე ბ. მდივანი.

იუსტიციის სახალხო კომისარი ხ. ქავთარაძე.

რევოლიუციონური კომიტეტის მდივანი ალ. სალარიძე.

1921 წ. ნოემბრის 15.
ტფილისი—სასახლე.

საქართველოს განსაკუთრებული კომისიის ცნობა

ბაზ. „კომუნისტში" მოთავსებულია შემდეგი:

საქართველოს განსაკუთრებულ კომისიის მიერ მოხდენილმა უკანასკნელმა დატუსაღებამ გამოიწვია მთელი რიგი პროვოკაციული ხმების გავრცელება იმ პარტიათა აგენტებისაგან, რომლების ერთგი მუშაობაც საბჭოთა ხელის უფლების წინააღმდეგ უკვე ჩაშლილია. უკანასკნელ დატუსაღების მაზეზები ფართოდ გამოსაქვეყნებლათ და ყოველ გვარ ჭორებისა და პროვოკაციულ ხმების გასაფანტავად საქართველოს საგანგებო ვომისია აცხადებს:

მენშევიკების მუშაობა.

საქართველოში საბჭოთა ხელის უფლების დამყარების შემდეგ, ყოფილი გაბატონებული მენშევიკური პარტია არ სწყვეტდა თავის მუშაობას საბჭოთა ხელის უფლების ძირის გამოსათხრელად და დასამხობათ და დაიწყო არალეგალური მოქმედება. საზღვარ-გარეთ გაქცეულმა მენშევიკების „ლიდერებმა ერორდანიამ, რამიშვილმა, ჩხეიძემ და სხ. იქიდან დაიწყეს საქართველოში არალეგალური მუშაობის ხელმძღვანელობა და ამავე დროს იწვევდენ უცხოეთის ჯარებს საქართველოში საბჭოთა ხელის უფლების ჩამოსაგდებათ (ერორდანია—ჩხეიძის მოწოდება, ერორდანიას მოგზაურობა ბელგიაში, ინგლისში (და სხვ.) მენშევიკების ცენტრალური კომიტეტი იღებდა თავის საზღვარ გარეთელი ამხანაგებისაგან სტამბოლის პოლიტიკურ ბიუროს საშვალებით ციტრულიანურულ წერილებს, ჩვენებებს, ფულს და მოქმედებდა ერთიანად მათი დირექტივების თანახმად. ბათომის ოლქის განსაკუთრებულ კომისიამ ხელში ჩაიგდო რამოდენიმე ასეთი წერილი, სადაც ერორდანია და სხვები აღნიშნავდენ „თუ, როგორ უნდა წარმოედეს მუშაობა და რა ტაქტიკა უნდა დაიცვას მენშევიკებმა საქართველოში. ამავე დროს წინადადებას აძლევდენ ცენტრალურ კომიტეტს ,ღადგინათ არალეგალური ორგანიზაციები, ჩაეგდოთ ხელში საბჭოთა დაწესებულებები და მზად ყოფილიყვენ ძალა უფლების დასაპყრობათ. სტამბოლიდან ისინი იღებენ აგრეთვე საზღვარ გარეთ გამოსულ ეურნალს „თავისუფალი საქართველოს" რომელსაც აგზავნიდენ რუსპუბლიკის მაზრებში. გადმოგზავნეს ასეთი ეურნალების 11 სხვა და სხვა პერიოდული ნომერი ასეული ეკზემპლიარი. ამას გარდა იმავე სტამბოლის პოლიტიკურ ბიუროს საშვალებით გადმოგზავნეს საქართველოში პროვოკაციული პრაკლამაციები სათაურით „რუსეთის კომუნისტური პარტიის გათიშვა", „ენინეის კონგრესის რეზოლიუცია" და სხვა ასეთი პროკლამაციები აღმოუჩნდა ბევრ დატუსაღებულ მენშევიკს და კერძოდ თორაძეს და მეხუზლას. მართლაც, ცენტრალური კომიტეტი სარგებლობდა საქართველოს რევკომის სულგრძელი ამნისტიით და შეუდგა საზღვარ გარეთელი დირექტივების ცხოვრებაში გატარებას; მან დაიწყო კონტრ რევოლიუციონური ძალების ორგანიზაცია და ვერაგი პროვოკაციების მოწყობა ბათომში, ქუთაისში და რესპუბლიკის სხვა ცენტრებში. მენშევიკების არალეგალურ ორგანიზაციებმა დაიწყეს საბჭოთა ხელის უფლების სისტემატიური პროვოკაცია, ავრცელებდნენ უაზრო ხმებს, აწერვინებდენ მცხოვრებლებს, მოუწოდებდენ გლეხებს არ შეესრულებიათ დეკრეტი სასურსათო გადასახადის შესახებ და სხვ. განსაკუთრებული კომისიას აქვს ნაიდვიდი ფაქტები და დოკუმენტალური ცნობები, რომ მენშევიკები ეწეოდენ პროვინციებში ასეთ პროვოკაციულ მუშაობას.

განსაკუთრებულმა კომისიამ ტფილისში დატუსაღა რუსთაველის პროსპექტზე და 19 თებერვლის ქუჩაზე აქტიურ მენშევიკების მთელი რიგი არალეგალურად მომუშავეები, რომლებმაც განსაკუთრებულ კომისიაში განაცხადეს, რომ ისინი არიან „მუშათა დელეგაცია". როდესაც მოვთხოვეთ წარმოედგინათ მანდატები და კრების ოქმები, სადაც ისინი აირჩიეს დელეგატებათ, მათ ვერაფერი ვერ წარმოადგინეს და ამ ეამად გასამართლდებიან როგორც ყალბი სახელის მატარებელი პირები, რადგანაც მთელმა ტფილისის პროლეტარიატმა კატეგორიულად დაადასტურა, რომ მას არავითარი დელეგაცია არ ამოუჩევია და არავისთვის არ დაუვალებია მისი სახელით ელაპარაკა.

გარდა „მუშათა დელეგაციისა" ცენტრალური კომიტეტი ცდილობდა გამოეწვია საერთო გაფიცვა საქართველოს ტერიტორიაზე—უმთავრესად რკინის გზებზე და ამით საბოლოოდ მოეშალა სახალხო მეურნეობა, გამოეწვია მეზჩანურ ინტელიგენციის უკმაყოფილება და გამოეყენებინათ მათივე მუშაობით გამოწვეული სასურსათო კრიზი(ი. ამ გაფიცვისათვის ცენტრალური კომიტეტი დაფუძნებულად ემზადებოდა და მან მოახდინა მაგისტრალის ქუჩაზე, გვარდიის ყოფილი ოფიცრის გრძელი შვილის ბინაზე რამოდენიმე თანამერეკი ამ საკითხის შესახებ, ამასთან, რომ გამოეწვიათ მუშების გამოსვლა განზრახ, მოუწყეს რკინისგზელებისა თვის პურის მიცემის შეჩერება. გაფიცვისათვის დანიშნულ დღეს—1 ნოემბერს მოგზავნილი აგენტები მოდიოდნენ წარმოებებში და მუქარით წინადადებას აძლევდნენ მუშებს თავი დაენებებინათ სამუშაოსათვის. ასეთი შემთხვევები იყო: ფოსტა-ტელეგრაფში, სადაც ღამის 11 საათზე მოვიდა ორი კაცი და მუქარით (ქუჩურ გინებით) წინადადება მისცეს მუშა-მოსამსახურეებს მიეტოვებინათ სამუშაო; ასეთი შემთხვევა იყო რკინის გზებზეც. განსაკუთრებულ კომისიის დოკუმენტებით უდავოთ გამორკვეულია, რომ მუშაობა მიატოვა მხოლოდ მენშევიკებმა (მოგვყავს რამოდენიმე ციფრი: მუქედელთა ცეხში =261 კაციდან მუშაობა მიატოვა 24 კაცმა, ქვაბების მკეთებელთა ცეხში—137 მუშიდან, მუშაობა მიატოვა 5, ხარატების ცეხში—450-დან მუშაობა მიატოვა 82, ამ რიცხვში შედის ადრევე წასული მენშევიკები შემკრებ ცეხში- 369 კაციდან მუშაობა დასტოვა 76 კაცმა). ასეთივე მუქარით და მოტყუებით კრებდენ ისინი ხელის მომწერლებს ორთაჭალის რაიონში, ნავმის ფაბრიკაში და სხვა ადგილებში ვითომდა რევ. კომში და 2 ნახ. ინტერნაციონალში წარსადგენათ. სამუშაო ფულს იღებდენ როგორც თავის ორგანიზაციის წევრებისაგან ისე ერორდანია-რამიშვილის მეფობის დროს გასუქებულ სპეკულიანტებისაგან და ამასთანავე იძლეოდენ ფულის მიღებ ს კაპიტალიებსაც ბეჭედით, რომელზედაც გამოხატული იყო ვენახის ტოტები და ფოთლები. ასეთი ჩეკებით კრებდენ ფულებს ტფილისში, გურჯაანში და სხვ. ადგილებში. ამასთან ორგანიზაციის წევრებს გურჯაანში შემოკონდათ 10,000 მან. საწევრო გადასახადი: წითელ არმიის ნაწილების ბინადროების გასაცნობათ შემდგარი იყო „შავი კაბინეთი", მემარჯვენე ფედერალიტი მარკოზ ტუღუშის მეთაურობით, რომელსაც ჰქონდა კავშირი მენშევიკებთან. დასახელებული ტუდუში იღებდა ყველა დეპეშებს და იტოვებდა ძათ ასლებს. დატუსაღების დროს მას ადმოაჩნდა 32 დეპეშა. ასეთ პროვოკაციულ მუშაობასთან ერთად არა ლეგალური ორგანიზაციები ბეჭედენ პროვოკაციულ დაბალ ხასიათის ფურცლებს, როგორიც „მაგ. „ამბ, ბიძია". ამ ფურცლებს ავრცელებდ ენ ტფილისში და პროვინციებში, ამავე დროს აგროვებდნენ იარაღს, ამყარებდენ კავშირს ბანდებთან, რომლებიც მოქმედებდენ მთებში, რაზედაც ადგილობრივი ორგანიზაციები დასტურს იღებდნენ ცეკადან. ასეთი კავშირი დამყარებული იყო თელავის ძაბრის და ქუთაისის გუბერნიის ბანდებთან, სადაც იგზავნებოდენ სპეციალური პირები. ასეთივე პირები იგზავნებოდნენ პროვინციებში არალეგალურ ორგანიზაციების ადგილგენად. მართო ტფილისში მოხდენილმა ოპერაციამ მოგვცა ფარული მასალა, რომელიც ადასტურებს ძენშევიკების კონტრრევოლიუციონურ მუშაობას, ადმოუჩნდა და ჩამოერთვათ: ფირაძეს, სირაძეს, კ. ჩაჩაშვილს, ანდღულაძეს, გოგნიეფს, თევზაძეს, ედენტს, დოლიძეს, ხოხიაშვილს, ქართველიშვილს, ცაგარეიშვილს, პეტეროსიანს, ამირხანიანს, ფირუმოვს, ავეტისიანს და რუსიაშვილს—ვინტოვკები, პატრონები, რევოლვერები, ხმლები, ბომბები, ბრილიანტები, ალმასი, ოქრო, ასი მილიონი ფული, რომლიდანაც 50 მილიონი მუსავატელების ფული და ნახევარი ფუთი სპილენძის ფულები.

დატუსაღების მეორე დღეს ხელში ჩაგვივარდა დატუსაღებულების ნაცნობებთან გაგზავნილი წერილები, სადაც ისინი ითხოვდენ დარჩენილ დოკუმენტების „ზედმეტ ქადაღდების მოსპობას". ჩვენ ხელში არსებული მიწერ-მოწერა და დოკუმენტები ნათლად ადასტურებენ მათ მუშაობას და შეძლებისდაგვარად იქნება გამოქვეყნებული.

საქართ. განსაკ. კომის. თავმჯდომარე კ. ცინცაძე.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია
გამომცემელი— მთავარი კომიტეტი.

კბილის ექიმი

ი. გ. ხარაგანი გაკრანაძე

იღებს ავადმყოფებს, ყოველ დღე ილის 9—2 და საღ. 4—6-დე ექიმობა, პლომბები ხელოვნური კბილები. მუშტაიდის შეს. № 4.

109